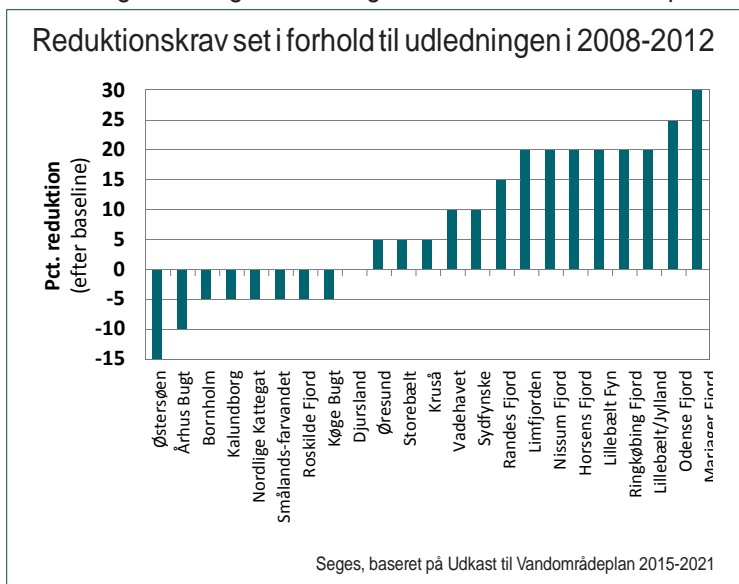

Hovedbudskaber vedrørende kvælstofindsatskrav i vandområdeplanerne 2015-2021

Om og hvordan kvælstofindsatsbehovet beskrevet i udkast til vandområdeplanerne for 2015 – 2021 bliver realiseret, er afgørende for landbruget og kan have store konsekvenser for samfundet. Hvis kvælstofindsatsbehovet skal gennemføres ved restriktioner på landbrugserhvervet, kan det resultere i op til 10.000 færre beskæftigede, en eksportnedgang af fødevarer på 9.5 mia. kr. og et fald i jordværdi på 58 mia. kr.

Baggrund - Indsatsbehovet i udkast til vandområdeplaner

- I Vandområdeplanerne er det angivet, at udledningen af kvælstof skal reduceres med yderligere 7.800 tons inden 2021 for at skabe forudsætning for godt vandmiljø i kystvandene. Reduktionen er ud over de allerede vedtagne tiltag som randzoner og efterafgrøder.
- De 1.600 tons kvælstof reduceres ifølge planerne gennem statslige initiativer, primært vådområder. De resterende 6.200 tons skal regeringen træffe en beslutning om i 2015.
- Et tværministerielt udvalg skal se nærmere på indsatskravet, over hvor lang en periode indsatsen evt. skal gennemføres, og hvordan en ny målrettet kvælstofregulering skal se ud. På baggrund af udvalgsarbejdet vil der foreligge et beslutningsgrundlag efter sommerferien 2015. Den på den tid siddende regering skal herefter beslutte, om og hvordan det supplerende indsatsbehov skal nås.
- Målsætningen for kvælstofudledning i Vandområdeplanerne svarer til, at landbrugets bidrag til udledningen skal reduceres over 45 procent.

- Reduktionskravene er dog forskellige fra vandoplånd til vandoplånd. Mange steder vil vandområdeplanernes reduktionsbehov umuliggøre almindelig landbrugsproduktion på størstedelen af arealerne.

Konsekvenser for erhverv og samfund

Konsekvenserne, hvis indsatsbehovet beskrevet i udkast til vandområdeplaner, skal gennemføres ved restriktioner på landbrugserhvervet er analyseret af SEGES og Landbrug & Fødevarer.

- Hvis målene om en dansk kvælstofreduktion alene skal nås gennem restriktioner på markerne, vil det koste erhvervet omkring 1,2 mia. kr. og betyde en nedgang i dyreholdet på omkring 10 pct. ([link til analyse](#))
Det er værd at bemærke, at de omkostninger kommer oven i det tab på 2,2 mia. kr. om året, som danske landmænd i forvejen har som følge af det særlige danske krav, om at afgrøderne skal have omkring 20 pct. mindre gødning, end de har behov for.
- Jordværdien kan falde med op mod 58 mia. kr. ([link til analyse](#)). Det vil have store konsekvenser for både landbrugets gældssituation og for de mindre og mellemstore bankers økonomiske situation.
- I følge de nye analyser vil faldet i jordværdier betyde, at omkring 460 landbrug vil slutte sig til de 1705, der i forvejen er truet af lukning.
- De samfundsmæssige konsekvenser vil være op mod 10.000 mistede arbejdspladser og et fald i fødevareeksporten på mere end 9 mia. kr. frem mod 2018. ([link til analyse](#))

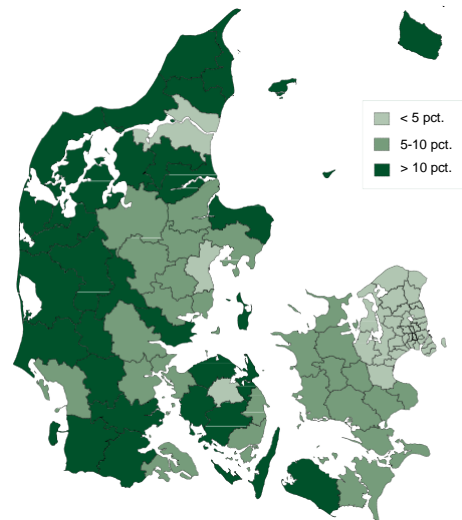
Hovedbudskaber til politikerne

- Vandområdeplanerne skaber enorm usikkerhed i erhvervet. Planerne undergraver finansieringsmulighederne. Ingen vil investere i et landbrug, som har udsigt til drastiske restriktioner.
- Regeringen bør derfor straks træffe beslutning om, at reduktionsmålet i vandområdeplanerne ikke skal nås gennem restriktioner på landbrugsproduktionen. Det har Danmark ikke råd til.
- Hvis reduktionsmålene i vandområdeplanerne skal nås gennem restriktioner på landbrugsproduktionen vil det få alvorlige konsekvenser i mange egne af landet. Produktionen fra landbruget er grundlag for slagterier, mejerier og andre følgeerhverv, der i udkantskommunerne beskæftiger 12 procent af arbejdsstyrken.²
- Regeringen kan anvende Vandrammedirektivets undtagelsesbestemmelser til at udskyde evt. kvælstofreduktionsindsats til 3. planperiode eller permanent med henvisning til de store samfundsøkonomiske omkostninger, som det vil have at nå målet gennem yderligere begrænsninger på landbrugsproduktionen. (Jf. vandrammedirektivets art. 4, stk. 4 og 5)
- Indsatsbehovet bør ses efter i sømmene. Den samlede usikkerhed ved vurderingen er meget stor, man har ikke inddraget andre påvirkninger af miljøtilstandens såsom fiskeri, ændrede bundforhold i beregningerne. Vores viden på nuværende tidspunkt er ikke solid nok til at træffe en beslutning

1 SEGES planteavlsorientering – 237: https://www.landbrugsinfo.dk/Planteavl/Goedskning/Sider/betydning-af-undergoedskning-beregnes-til-2-mia-kr-pl_po_15_237.aspx

2 Landbrug & Fødevarer 2014. Fødevareklyngen og Udkantsdanmark. http://www.lf.dk/Tal/og_Analyser/Analyser/Samfundsokonomiske_analyser.aspx

Fødevareklyngens beskæftigelse som andel af samlet beskæftigelse

Anm.: Beskæftigelsen er opgjort som fødevareklyngens direkte og indirekte beskæftigelse som følge af produktionen i Danmark.
Kilde: Danmarks Statistik og Landbrug & Fødevarer

med så vidtrækkende konsekvenser. Undtagelsesmulighederne i vandrammedirektivet bør i stedet benyttes.

- Gennem de seneste 25 år har landbruget halveret udledningen af kvælstof, men er ikke kommet nærmere en række af EU's miljømål af den årsag.³
- Man vil få mere miljø for pengene, hvis man bruger kræfterne på indsatser i vandet, der effektivt kan genoprette det gode vandmiljø. For eksempel at plante ålegræs og genetablere stenrev, eller ved at fjerne slam fra havbunden, der stammer fra fortidens udledning af spildevand.
- Danmark er et landbrugsland, og det forudsætter kvælstof til planterne. Der er derfor brug for en ny miljøpolitik, hvor miljømålene nås med andre midler end omkostningsfulde restriktioner på landbrugets brug af kvælstof. Det kan godt lade sig gøre, hvis regeringen skifter fokus fra restriktioner til miljøforbedrende indsatser i vandmiljøet som fx udplantning af ålegræs og muslingeproduktion, der fjerner næringsstoffer.

Nye vandområdeplaner

Vandområdeplanerne er den danske implementering af EU's vandrammedirektiv, der blev vedtaget i år 2000. Direktivets formål er at opnå "god tilstand" i alle vandområder, der ikke er særligt undtaget eller udpeget som kunstige eller stærkt modificerede. Myndighederne måler miljøtilstand i vandmiljøet ved at måle, om udvalgte planter og dyr overholder nogle fastsatte grænseværdier.

22. december 2014 sendte Miljøministeriet et forslag til vandområdeplaner for 2015-2021 i høring indtil juni 2015. De er anden generation af de danske vandplaner og skal være vedtaget senest den 22. december 2015.

³ Jensen, P.N., Boutrup, S., Fredshavn, J.R., Svendsen, L.M., Blicher-Mathiesen, G., Wiberg-Larsen, P., Bjerring, R., Hansen, J.W., Søgaard, B., Pihl, S. & Holm, A.G. 2015. Vandmiljø og Natur 2013. NOVANA. Tilstand og udvikling – faglig sammenfatning. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 90 s. – Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 126 <http://dce2.au.dk/pub/SR126.pdf>